

Ondersteuning binnen de school voor leraren die de computer gebruiken

GOED VOORGAAN DOET VOLGEN

Onlangs heeft een nieuw rapport aanbevelingen gedaan voor de nascholing van leraren in het basisonderwijs: Tulder, M. van / Veenman, S. / Roelofs, E.: 'Nascholing leraren basisonderwijs: Vormgevingen en resultaten', Den Haag, SVO, 1989.

Een belangrijke conclusie van dit rapport is, dat nascholing, die gericht is op het hele team en gegeven wordt in de school zelf, een goed idee is. Bij deze aanpak zijn de planning van de nascholing, de besluitvorming en het doelgebied in het algemeen, afgestemd op de behoeften in de school en vastgesteld in overleg met het team binnen de school. Leden van het team zijn niet alleen alle leraren en de directie van de school, **maar ook** individuele personen van nascholings- en begeleidingsinstituten. Hoe zou deze aanpak, die in de school zelf plaatsvindt, er uit kunnen zien voor leraren die met de computer werken?

Het team binnen de school en computergebruik in het basisonderwijs.

Het team zal regelmatig in de basisschool samenkomen om de behoeften en de interesses van de leraren op het gebied van computerondersteund onderwijs te meten, en te bekijken hoe ze het beste ondersteund kunnen worden in de school zelf. Soms zal ondersteuning gegeven kunnen worden door een speciale training. De ene keer zal die georganiseerd worden door het nascholingsinstituut buiten de school, als voldoende teams zijn geïnteresseerd, een andere keer zal de speciale training plaatsvinden binnen de school zelf. Soms zal de ondersteuning meer effect hebben op het individuele niveau. Deze kan dan gegeven worden op basis van observatiegegevens, tot stand gekomen vanuit computeractiviteiten in de groep van de betreffende leraar. De nascholer en de begeleider van het team kunnen ook samen uitwerken hoe de één het werk van de ander kan ondersteunen. De begeleider kan bij de individuele ondersteuning van de leraar gebruik maken van de ideeën van de nascholer; de na-

BETTY COLLIS

is hoofddocente bij de vakgroep instrumentatietechnologie van de Universiteit Twente

scholer kan van de observaties van de begeleider leren welke moeilijkheden de leraren werkelijk hebben bij het invoeren van de computer in hun groep.

Het team binnen de school en computergebruik in het voortgezet onderwijs.

De 'team-binnen-de-school-benadering' is veel moeilijker op het niveau van het voortgezet onderwijs. De noden van de leraren, die meestal liggen op het gebied van het gebruik van de computer bij instructie, verschillen vaak sterk van school tot school. Hier is het concept van een 'school-computer-coördinator' vooral van belang. De computer-coördinator kan de ondersteuning voor de verschillende vakgroepen binnen de school coördineren en de leraren helpen om hun behoeften en interesses over te brengen aan de nascholingsspecialisten op hun vakgebied. Deze nascholings- en begeleidingsspecialisten, die zich richten op de verschillende vakgroepen die de computer gebruiken, zouden een aantal scholen in hun regio kunnen bedienen. Zij zouden dan om beurten aan de vakgroepen in deze scholen mogelijkheden kunnen voorstellen voor regionale workshops of voor het delen van bronnen en ervaringen.

Hoe verhoudt de 'binnen-de-school-aanpak' zich tot het in kaart brengen van ervaringsgegevens?

In COS 1/10 schreef ik over een poging om tot een betere nascholing te komen, die het 'in kaart brengen van ervaringsgegevens' genoemd wordt ('backward mapping'). Deze uitdrukking komt uit Ontario (Canada). Het in kaart brengen van ervaringsgegevens slaat op een nieuwe poging om doeltreffender ondersteuning te organiseren voor leraren die computers gebruiken. Leerkrachten die al

veel ervaring hebben met het gebruik van de computer voor instructie, worden opgespoord en zorgvuldig ondervraagd. De feiten en omstandigheden waarvan de leraren vinden dat ze nuttig voor hen geweest zijn, worden opgeschreven en vergeleken door een aantal andere gebruikers. Feiten die voor een groot aantal leraren waardevol zijn, worden zo inductief opgespoord. Dan begint de taak om deze feiten beschikbaar te stellen voor meer leraren. Een belangrijke stap in deze ontwikkeling is het opsporen van de leraren die nu al bij de instructie een goed gebruik maken van de computer. De leden van de nascholings- en begeleidingsinstituten die in vorenbedoelde teams binnen de school werken, zouden in een goede positie zijn deze identificatie te verrichten. Het feit dat ze de leraren, met wie ze werken, persoonlijk kennen, maakt de mensen van de nascholing en begeleiding uiterst geschikt om de goede ideeën die in kaart gebracht zijn te koppelen aan de behoeften en persoonlijkheden van hun eigen leraren.

Zou het in Nederland werken?

Klaarblijkelijk denken de schrijvers van het rapport over de nascholing voor het basisonderwijs, dat de 'binnen-de-school-aanpak' zal werken in Nederland. Ze baseren dat op hun onderzoek. Het werkt al op verschillende plaatsen in Noord-Amerika en de Nederlandse bevindingen komen overeen met de aanbevelingen die de uitkomst zijn van een groot aantal onderzoeken over de waarde van de betrokkenheid van leraren bij het onderwijsproces met de computer. Het is belangrijk voor leraren om hun eigen lijsten samen te stellen van ideeën die ter ondersteuning kunnen dienen en om workshops en cursussen te kunnen volgen die een informele uitwisseling van ideeën met hun collega's in de school ten doel hebben. Ik denk dat deze ideeën ook erg belangrijk zijn voor de ondersteuning van de Nederlandse leraren die de computer in het onderwijs gebruiken.

(vert. Joan Hoff)